Opłata pocztowa uiszczona gotówką

Cena 30 groszy

ORZECZNICTWO BUCHALTERYJNO-PODATKOWE

DWUTYGODNIK

Prenumerata kwartalna 1 zł. 50 gr.
wraz z przesyłką pocztową
Konto P. K. O. Nr. 22.308
Administracja Warszawa, Senatorska 8

REDAKTOR
Dr. EMANUEL ISERZON
Adwokat

Nr. 2 (3) Warszawa, 15 stycznia 1937 r. Rok II

SPISANIE NA STRATY NALEŻNOŚCI NIEŚCIĄGALNYCH LUB WĄTPLIWYCH

Kodeks Handlowy stanowi, że *„wierzytelności wątpliwe należy przyjąć według ich wartości prawdopodobnej, a wierzytelności nieściągalne należy odpisać na straty"* (§ 2 art. 58).

Tę zasadę, jako powszechnie dla rachunkowości kupieckiej obowiązującą, ustalił Najwyższy Trybunał Administracyjny jeszcze przed wejściem w życie Kodeksu Handlowego z 1934 r. *„Zwyczaje kupieckie i prawidła buchalterii*, powiada NTA, w jednym ze swoich wyroków, *wymagają bezwzględnie, by w bilansie wierzytelności nieściągalne nie figurowały wcale, a wierzytelności wątpliwe tylko z taką kwotą, która odpowiada ich wartości w dacie bilansu"* (2 października 1929 r., L. rej. 3745/27, Zb. Wyr. 163 S.).

Władze skarbowe początkowo wymagały dla udowodnienia strat na dłużnikach dowodów nieściągalności w postaci dokumentów pisemnych — jak układ, protokuł egzekucyjny, stwierdzający nieściągalność i t. p. Dopiero orzecznictwo NTA i okólniki Ministerstwa Skarbu, na tym orzecznictwie oparte, złagodziły wymagania władz wymiarowych. Jednakże zaznaczyć należy, że i dziś jeszcze stosunek władz wymiarowych do spisania na straty wierzytelności nieściągalnych i wątpliwych jest raczej niechętny.

Uważamy wobec tego za wskazane w interesie naszych Czytelników przypomnieć dwa okólniki Ministerstwa Skarbu w omawianej materii:

Wobec różnej praktyki w sprawie należności nieściągalnych, względnie wątpliwych, spisanych na straty przy wymiarze podatku dochodowego osobom

prawnym, opodatkowanym na zasadzie art. 21 ustawy o podatku dochodowym, Ministerstwo Skarbu, zgodnie z orzecznictwem NTA, wyjaśnia, co następuje:

Przy spisaniu na straty wprost z danego rachunku należności nieściągalnych, względnie wątpliwych przez osoby prawne, opodatkowane na zasadzie art. 21 ustawy o podatku dochodowym, należy przy wymiarze podatku dochodowego uznać słuszność spisania na straty nie tylko wtedy, jeżeli przedłożone zostały ścisłe dowody nieściągalności, stwierdzające upadłość dłużnika, bezskuteczność procesu, ugodę między dłużnikiem a wierzycielami i t. p., lecz również i wtedy, gdy płatnik uprawdopodobni, że w chwili spisania na straty wierzytelność była nieściągalna. Wyliczenie wypadków prawdopodobieństwa nieściągalności pewnych wierzytelności nie jest możliwe; mogą być one różne, a ocena każdego musi być indywidualna, w każdym jednak wypadku winno być w aktach wymiarowych zaznaczone, jakie okoliczności na uprawdopodobnienie nieściągalności przytoczono, oraz że prawdziwość ich została zbadana i stwierdzona.

Zauważa się również, że nieściągalność pewnych wierzytelności należy oceniać tylko na zasadzie warunków tego okresu operacyjnego, w którym wątpliwa pretensja została spisana na straty, wobec czego fakt, że spisana na straty wierzytelność wpłynęła częściowo lub w całości w późniejszych latach, nie może stać na przeszkodzie uznaniu słuszności spisania na straty we wcześniejszym roku operacyjnym (okólnik z dnia 6 marca 1931 r. L. D.V. 1348/2/31).

W myśl art. 6 i 21 ustawy o państwowym podatku dochodowym przy wymiarze podatku dochodowego osobom prawnym, opodatkowanym na zasadzie tegoż art. 21—władze skarbowe uznają za potrącalne:

a) należności nieściągalne względnie wątpliwe, spisane na straty wprost z rachunku danego dłużnika, oraz

b) konkretnie oznaczone należności nieściągalne, względnie wątpliwe, zrównoważone przez utworzenie w pasywach specjalnego rachunku wątpliwych, względnie nieściągalnych wierzytelności pod warunkiem, iż tak w jednym jak i w drugim przypadku, płatnik udowodni, względnie w dostateczny sposób uprawdopodobni nieściągalność tych należności.

Natomiast Ministerstwo Skarbu nie może wyrazić swej zgody na taką interpretację art. 6 i 21 ustawy o podatku dochodowym, by przy wymiarze podatku były potrącalne kwoty wogóle zarezerwowane na pokrycie przypuszczalnych strat, jakie wyniknąć mogą przy likwidowaniu w przyszłości poszczególnych wierzytelności. W tym ostatnim bowiem przypadku kwoty zarezerwowane podlegają opodatkowaniu w myśl art. 21 ust. 2 ustawy o podatku dochodowym okólnik z dn. 6 września 1932 r. L. D. V. 37125/2/32).

Zwrócić uwagę należy, że przytoczone okólniki tylko przypadkowo dotyczą opodatkowania osób prawnych. Te okólniki w całej ich rozciągłości mają zastosowanie do opodatkowania osób fizycznych, prowadzących prawidłową księgowość dla ich przedsiębiorstw jednostkowych lub opartych na zasadach spółkowych.

W braku dowodów pisemnych, jakimi są układy oraz protokuły egzekucyjne, całkowitą moc dowodową winny mieć zeznania świadków (na przykład — pracowników przedsiębiorstwa, klientów, i t. p.), stwier-

dzających nieściągalność danej konkretnej wierzytelności (brak jakiegokolwiek majątku u dłużnika, wyjazd, zniknięcie z widowni i t. p.).

Podnieść należy, że dowody nieściągalności powinny dotyczyć faktów odnoszących się do tego okresu operacyjnego, w którym kupiec wierzytelność całkowicie lub częściowo na straty spisał. Przykładowo: kupiec spisał w r. 1935 na stratę wierzytelność przypadającą od N; powołuje on świadka, który stwierdza, że w roku 1936 N sprzedał swoją nieruchomość, zlikwidował przedsiębiorstwo oraz cały swój majątek ruchomy i mieszka kątem u rodziny. Jest to dowód niewłaściwy, albowiem odnosi się do faktów z roku 1936, podczas gdy spisanie nastąpiło za rok 1935.

W wypadku przykładowo przytoczonym władza wymiarowa słusznie doliczy kwotę spisaną na straty do zysku bilansowego r. 1935. Czy podatnik jest uprawniony do spisania wobec tego tej samej należności jako nieściągalnej w roku 1936?

Uważamy, że jest do tego uprawniony. Bilans podatkowy, wyprowadzony przez władzę wymiarową, unieważnił spisanie na straty danej należności. Jest więc podstawa do tego, by w następnym roku operacyjnym spisana na straty należność została przywrócona w księgach podatnika jako należność istniejąca. A że w tym roku operacyjnym istnieją już dowody nieściągalności, może być ta należność spisana prawidłowo na straty.

ROZPORZĄDZENIE WYKONAWCZE DO USTAWY O PODATKU PRZEMYSŁOWYM

W Nr 93 Dziennika Ustaw z dnia 29 grudnia 1936 r. zostało ogłoszone (poz. 649) nowe rozporządzenie wykonawcze Ministra Skarbu z dn. 11 grudnia 1936 r. do ustawy o podatku przemysłowym. Jest ono w większej swojej części powtórzeniem takiegoż rozporządzenia z dnia 14 września 1934 r. (DURP, poz. 770), zawiera jednak szereg postanowień nowych. Część tych postanowień wyjaśnia wątpliwości, powstające przy stosowaniu ustawy, zaś część—zmienia dotychczasowy stan prawny. Poniżej podajemy niektóre z nowych postanowień.

CO TO JEST PRZEDSIĘBIORSTWO HANDLU HURTOWEGO?*)

Odpowiednio do judykatury NTA stanowi Rozporządzenie, że dla określenia pojęcia większej ilości (partii) towaru miarodajny jest zwyczaj handlowy, który władze skarbowe ustalają na podstawie opinii terytorialnie właściwej izby przemysłowo-handlowej (§ 69). Przytaczamy uzasadnienie wyroku NTA, który jest zródłem przytoczonego przepisu Rozporządzenia: „Władza twierdzi, wywodzi NTA, że w tym względzie (w sprawie określenia pojęcia większej ilości — partii — towaru) przysługuje jej swobodne uznanie, skarga natomiast powołuje się na zwyczaje w branży zbożowej, w myśl których za większą ilość w handlu zbożowym wewnętrznym uważa się partię 10—wagonową, a w handlu eksportowym—ładunki od 200 do 300 tonn. Otóż ani ustawa o podatku przemysłowym, ani rozporządzenie wykonawcze nie określają pojęcia taryfowego (zawartego w taryfie świadectw przemysłowych) „większa ilość" lub „partia" towaru. Brak tych pojęć wogóle w Kodeksie Handlowym, dla tego też miarodajny winien być zwyczaj handlowy. Ponieważ chodzi o ustalenie treści przepisu, winna była władza dokonać ustalenia także z urzędu. Obojętne jest przy tym, czy władza uczyni to drogą zbadania rzeczoznawców, jak chce skarga, czy też inną drogą np. przez zasięgnięcie opinii właściwej izby przemysłowo-handlowej"(29 maja 1936 r. L. rej. 2570/34).—Zauważyć należy, że Sąd Najwyższy zajmuje w omawianej kwestii stanowisko podobne: „Partia towaru jest pojęciem faktycznym w zależności od rodzaju towaru" (Zb. Orz. 122/32).

---

*) Odnośny przepis ustawy o podatku przemysłowym, dla którego jest miarodajna przytoczona wykładnia, ma brzmienie następujące: „Kategoria pierwsza. Handel hurtowy, czyli zbyt wszelkiego rodzaju towarów przeważnie w większych ilościach (partiami) głównie kupcom i przemysłowcom".

KATEGORIE ŚWIADECTW PRZEMYSŁOWYCH DLA KOLEKTUR

Do kategorii I przedsiębiorstw handlowych zalicza się kolektury loterii państwowej, którym Dyrekcja Polskiego Monopolu Loteryjnego przydzieliła do rozprzedaży do wszystkich loterii w danym roku podatkowym ogółem ponad 15.000 losów.

Do kategorii II przedsiębiorstw handlowych zalicza się: 1) kolektury dla loterii państwowej, którym Dyrekcja Polskiego Monopolu Loteryjnego przydzieliła do rozprzedaży do wszystkich loterii w danym roku podatkowym ogółem ponad 2.500 do 15.000 losów; 2) oddziały (filie) kolektur, zaliczonych do kategorii I przedsiębiorstw handlowych.

Do kategorii III przedsiębiorstw handlowych zalicza się: 1) kolektury loterii państwowej, którym Dyrekcja P.M.L. przydzieliła do rozprzedaży do wszystkich loterii w danym roku podatkowym ogółem ponad 150 do 2.500 losów; 2) oddziały (filie) kolektur zaliczonych do kategorii II przedsiębiorstw handlowych.

Do kategorii IV przedsiębiorstw handlowych zalicza się: 1) kolektury loterii państwowej, którym Dyrekcja P.M.L. przydzieliła do rozprzedaży do wszystkich loterii w danym roku podatkowym ogółem do 150 losów; 2) oddziały (filie) kolektur, zaliczonych do kategoryj III i IV przedsiębiorstw handlowych.

Kolektura Polskiego Monopolu Loteryjnego w połączeniu z przedsiębiorstwem handlu towarowego może być prowadzona na podstawie jednego świadectwa przemysłowego (§ 74).

WARUNKI UZNANIA SKUPU ZAWODOWEGO

W przedsiębiorstwach skupu zawodowego może być prowadzona odprzedaż towarów wyłącznie w stanie nieprzerobionym. Przesuszanie, oczyszczanie, sortowanie itp. czynności, wypływające ze składowania, nie przeczą, według Rozporządzenia, istocie skupu zawodowego.

Przedsiębiorstwa skupu zawodowego nie mogą utrzymywać zakładu handlowego dla prowadzenia handlu towarowego (§ 75).

ŚWIADECTWA PRZEMYSŁOWE DLA PRZEDSIĘBIORSTW, PRZYJMUJĄCYCH TOWARY NA SKŁAD

Świadectwa przemysłowe kategorii I przedsiębiorstw handlowych obowiązane są nabywać jedynie tzw. „domy składowe“, o których mowa w art. 647 i n. Kodeksu Handlowego (są to domy składowe, które mają prawo wystawiać zbywalne przez indos dowody składowe; do otwarcia i prowadzenia takiego domu składowego potrzebna jest koncesja).

Inne przedsiębiorstwa, przyjmujące towary na skład, obowiązane są do nabywania świadectw przemysłowych: pierwszej kategorii — przy obrocie ponad 400.000 zł. rocznie; II kategorii — przy obrocie ponad 100.000 zł. do 400.000 zł. rocznie; kategorii III przy obrocie ponad 20.000 do 100.000 zł.; kategorii IV—przy obrocie do 20.000 zł. rocznie.

Przedsiębiorstwa ekspedycyjno-przewozowe, przechowujące towary w związku z wykonywanymi czynnościami, wchodzącymi w zakres ich

działalności, nie mają obowiązku nabywania odrębnych świadectw przemysłowych na przechowywanie towarów (§ 78).

UCZNIOWIE PRZEMYSŁOWI I PRAKTYKANCI HANDLOWI

Przy zaklasowaniu przedsiębiorstw wymienionych w rozdziałach: I—kategorie trzecia i czwarta, w rozdziałach VII, XII i XIV *) części II lit. A. taryfy, stanowiącej załącznik do ustawy o podatku przemysłowym, nie bierze się w rachubę uczniów przemysłowych, trzymanych w przedsiębiorstwie na podstawie pisemnej umowy, zawartej, w myśl prawa przemysłowego. Przy zaklasowaniu tychże przedsiębiorstw nie bierze się pod uwagę praktykantów handlowych.

Za praktykantów handlowych uważa Rozporządzenie absolwentów szkół handlowych wszelkich typów i stopni, zatrudnionych w przedsiębiorstwach do lat 2 od daty ukończenia szkoły—bez względu na rodzaj i wysokość pobieranego wynagrodzenia oraz rodzaj pełnionych funkcyj (§ 70).

(d. c. n.)

*) Rozdział I—handel towarowy, rozdział VII—zakłady gastronomiczne, rozdział XII—księgarnie, rozdział XIV—apteki.

ORZECZNICTWO W PRZEDMIOCIE KSIĘGOWOŚCI *)

BILANS

26.

BILANS ROZPOCZĘCIA PRZEDSIĘBIORSTWA.

Art. 57 § 1 Kodeksu Handlowego: „Kupiec obowiązany jest przy rozpoczęciu przedsiębiorstwa tudzież na koniec każdego roku obrotowego sporządzić inwentarz i bilans".

Przepis mówi o rozpoczęciu przedsiębiorstwa jako momencie, w którym należy sporządzić bilans. A więc decydującym momentem jest rozpoczęcie przedsiębiorstwa, a nie wpis do rejestru handlowego. Przykład. Dwóch spólników zawiera w dniu 2 stycznia spółkę jawną celem prowadzenia młyna parowego: według ich zamierzeń, spółka ma prowadzić przedsiębiorstwo w młynie wydzierżawionym; spółka wykupiła świadectwo IV kategorii przemysłowej i wpisała się do rejestru handlowego:

*) Uważamy za właściwe przypomnieć naszym Czytelnikom, że przez orzecznictwo rozumiemy wszystko, co jest opinią prawną — a więc, poza wyrokami sądowymi, rozporządzenia wykonawcze, instrukcje, okólniki i wykładnię prawa (ob. Orzecznictwo Buchalteryjno-Podatkowe Nr. 1, 1936 r., Od Redakcji).

tymczasem umowa dzierżawy z właścicielem młyna do skutku nie doszła i spółka przedsiębiorstwa nie rozpoczęła: dopiero w końcu lutego udało się spółce zawrzeć umowę dzierżawy innego młyna: spółka rozpoczęła prowadzenie przedsiębiorstwa w dniu 1 marca: ta data jest momentem, w którym i na który należy sporządzić bilans rozpoczęcia przedsiębiorstwa.

Jeśli chodzi o spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością i spółkę akcyjną — bilans należy sporządzić na dzień zarejestrowania spółki w sądzie rejestrowym. Albowiem Kodeks Handlowy wprowadza pojęcie rachunkowości spółki, nie zaś — przedsiębiorstwa: „Członkowie Zarządu odpowiadają za należyte prowadzenie księgowości spółki" (art. 244 K. H.). „Jeżeli umowa spółki nie stanowi inaczej, rokiem obrotowym spółki jest rok kalendarzowy" (art. 245). Identycznie — przepisy art. 418 i 419 K. H., odnoszące się do spółki akcyjnej.

Wpis (do rejestru) nie stanowi jeszcze prowadzenia przedsiębiorstwa, chyba że nadaje charakter kupca, a więc jest konstytutywny. Prof. Allerhand (Kodeks Handlowy, Komentarz. str. 113).

Bilans otwarcia należy sporządzić na dzień zarejestrowania spółki. Początek pierwszego roku obrotowego nie może być ustalony w umowie od daty późniejszej niż od daty zarejestrowania spółki. Tomkiewicz i Bloch. (Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, str. 172, na podstawie orzecznictwa niemieckiego).

27.

ROK OBROTOWY.

Art. 57 § 1 K. H. — ob. wyżej poz. 26.

W odniesieniu do spółki z ograniczoną odpowiedzialnością — art. 246 § 1 K. H.: „Zarząd obowiązany jest w ciągu dwóch miesięcy po upływie roku obrotowego sporządzić i udostępnić spólnikom oraz złożyć organom nadzorczym bilans na ostatni dzień roku obrotowego (dzień bilansowy), rachunek zysków i strat za rok ubiegły oraz dokładne piśmienne sprawozdanie z działalności spółki w tym okresie". § 3. „Jeżeli spółka rozpoczęła działalność w drugiej połowie roku obrotowego, można rachunki i sprawozdania za ten okres czasu połączyć z rachunkami za rok następny".

W odniesieniu do spółek akcyjnych — art. 420 § 1: „Zarząd obowiązany jest w ciągu dwóch miesięcy po upływie roku obrotowego sporządzić i złożyć organom nadzorczym bilans na ostatni dzień roku obrotowego (dzień bilansowy), rachunek zysków i strat za rok ubiegły oraz dokładne piśmienne sprawozdanie z działalności spółki w tym okresie. Statut może powyższy dwumiesięczny termin przedłużyć o dalszy miesiąc". § 3: „Jeżeli spółka rozpoczęła działalność w drugiej połowie roku obrotowego, można rachunki i sprawozdania za ten okres czasu połączyć z rachunkami za rok następny".

W odniesieniu do spółdzielni — art. 53 ust. 3 i 4 ustawy o spółdzielniach: „Rok obrachunkowy obejmuje co najwyżej 12 miesięcy. O ile statut nie stanowi inaczej, rok kalendarzowy jest zarazem obrachunkowym.—Jeżeli spółdzielnia rozpoczęła swą działalność w drugiej połowie roku obrachunkowego, pierwszy okres obrachunkowy może trwać do końca następnego roku obrachunkowego".

Regułą jest, że rok obrotowy pokrywa się z rokiem kalendarzowym. Przepisy, dotyczące kupców jednoosobowych, spółek jawnych i spółek komandytowych nie zawierają

przeszkód do przyjęcia za rok obrotowy innego okresu czasu niż rok kalendarzowy.

§ 1 art. 57 K. H. (ob. wyżej poz. 26) mówi o „roku obrotowym" jako okresie, na którego koniec kupiec winien sporządzić bilans—nie musi to więc być rok kalendarzowy.

W odniesieniu do spółek z ograniczoną odpowiedzialnością, spółek akcyjnych i spółdzielni przytoczone wyżej przepisy prawa stanowią wyraźnie, że rok obrotowy obejmować może inny okres czasu aniżeli rok kalendarzowy. Jednakże pamiętać należy, że rok obrotowy nie może przekraczać okresu 12 miesięcy, na co wskazuje sam termin „roku" obrotowego (a nie „okresu" obrotowego). Wyjątek od tej zasady stanowi wypadek rozpoczęcia działalności w drugiej połowie roku obrotowego (ob. cytowane wyżej przepisy).

28.

TERMIN SPORZĄDZENIA BILANSU.

Ustawa nie zna przepisu, do jakiego terminu winien być sporządzony bilans kupca jednoosobowego, spółki jawnej i spółki komandytowej.

Ustawa nie zawiera przepisu co do tego, kiedy po upływie roku obrotowego należy sporządzić bilans, przyjąć jednak należy, że ma to nastąpić bez niepotrzebnej zwłoki. Prof. Allerhand (Kodeks Handlowy, Komentarz s. r. 113).

Brak bilansu zamknięcia jest wprawdzie uchybieniem w zakresie formalnej prawidłowości ksiąg, lecz nie ma cechy uchybienia, którego nie można usunąć, albowiem nie wiąże się ono bezpośrednio z zagadnieniem prawidłowości bieżących wpisów do ksiąg. NTA, 4 listopada 1935 r., L. rej. 9587/33 i 9588/33.

Z uzasadnienia: Spór toczy się o pytanie, czy brak formalnego inwentarza rocznego, wpisanego do osobnej księgi inwentarzowej, oraz brak rocznego bilansu zamknięcia w chwili badania ksiąg handlowych przedsiębiorstwa przez organ skarbowy w postępowaniu wymiarowym uzasadnia uznanie tych ksiąg za nieprawidłowe także w postępowaniu odwoławczym, mimo że braki te w międzyczasie zostały usunięte.

Władza pozwana stoi na stanowisku, że braki te mają moc petryfikującą raz ustalony stan rzeczy i ze skutkiem prawnym nie mogą być usunięte. Skarżąca firma jest przeciwnego zdania.

Obydwie strony zgodnie kwalifikują wspomniane braki jako uchybienia natury formalnej, ale władza uznaje uchybienie to za istotne i bezwzględne, skarżąca zaś za względne i przemijające.

Otóż kodeks handlowy obowiązujący na obszarze b. Królestwa Polskiego, gdzie znajdują się obydwa opodatkowane zakłady handlowe skarżącej, postanawia wprawdzie w art. 9, że handlujący obowiązany jest sporządzać corocznie za podpisem prywatnym inwentarz swego majątku ruchomego i nieruchomego, oraz swych należności i długów i kopiować ten inwentarz rok za rokiem w osobnej, na to przeznaczonej księdze, lecz nie stanowi żadnego terminu, do którego ten obowiązek winien być dopełniony, jak to np. przepisywało i przepisuje prawo o spółkach akcyjnych (dawniej w art. 102 Rozp. P. R. z dn. 22.3.1928, a obecnie w art. 420 par. 1 kodeksu handlowego z 1934 r.).

Władza wprawdzie wywodzi w odpowiedzi na skargę taki termin z osnowy art. 9 kodeksu i mniema, że inwentarz majątkowy winien być sporządzony na

dzień 31 grudnia odnośnego roku. Ale ta konkluzja nie da się z tego przepisu wyprowadzić. Z niego wynika jedynie, że ostatni dzień roku operacyjnego jest t. zw. dniem bilansowym, ale nie wynika, że już w tym dniu inwentarz winien być zestawiony i do księgi wpisany.

Ustawa o państwowym podatku przemysłowym (Dz. U. poz. 110 z 1932 r.), również takiego terminu wyraźnie nie podaje. Należało zatem zbadać, czy nie można go wywnioskować z jej przepisów, w szczególności zaś z przepisu art. 52 i 53 ustawy, skoro przedsiębiorcy pewnych kategoryj są obowiązani do składania zeznań o obrocie w terminie ustawą przewidzianym (wg. art. 55 do 15 lutego roku następnego) i już w tym zeznaniu mają złożyć oświadczenie o prowadzeniu ksiąg handlowych i o gotowości przedstawienia tychże ksiąg władzy podatkowej. Okoliczności te oczywiście uprawniają do wniosku, ze w tym dniu wszystkie rachunki ksiąg handlowych winny być ostatecznie zamknięte i uzgodnione i że poszczególne salda winny być zestawione w osobnym zamknięciu rachunkowym, powszechnie zwanym bilansem zamknięcia czyli bilansem końcowym. Spis majątku czyli inwentarz stanowi jedną z głównych podstaw zamknięcia rachunkowego, gdyż jest ważkim sprawdzianem wyników, mechanicznym trybem wykazanych na poszczególnych rachunkach zwłaszcza tak zwanych mieszanych (majątkowo wynikowych), a wśród nich rachunku towarowego, który właśnie ujawnia obroty towarowe, głównie miarodajne dla obliczenia obrotu podatkowego przedsiębiorstwa. Okoliczność ta atoli upoważnia tylko do tezy, że spis majątkowy winien być sporządzony na ostatni dzień roku (operacyjnego), czyli na tak zw. dzień bilansowy i w trybie prawidłowym. Nie uprawnia natomiast materialna waga inwentarza do wniosku, że prawidłowo dokonany spis inwentarza winien być także w terminie zeznaniowym wpisany do osobnej księgi, tzw. księgi inwentarza. W szczególności nie byłby uzasadniony wniosek, że późniejsze wpisanie inwentarza do księgi stoi na przeszkodzie uznaniu ksiąg za prawidłowe. Ponieważ bilans zamknięcia jest tworem czynności mechanicznych, opartym na zestawieniu wszystkich rachunków księgi głównej, przeto może być bez ujmy dla prawidłowości prowadzenia ksiąg, uskuteczniony oczywiście także po upływie dnia bilansowego, jeżeli tylko sporządzono należyty inwentarz na dzień bilansowy. Brak przeto bilansu zamknięcia w dniu urzędowego badania ksiąg kupca utrudnia wprawdzie należytą kontrolę obrotu na podstawie ksiąg, atoli jedyną konsekwencją takiego stanu rzeczy może być uznanie ksiąg za nieprawidłowe w zakresie tego postępowania wymiarowego, dla którego celów to sprawdzenie zostało dokonane. Jeżeli zbadanie miało miejsce w postępowaniu przed władzą I instancji, to ujemne skutki stwierdzonego stanu rzeczy nie mogą rozciągać się z góry już na postępowanie odwoławcze. O ile później zostanie spis inwentarzowy wciągnięty do odnośnej księgi *), a bilans zamknięcia sporządzony w sposób prawidłowy, to znaczy, że przyczyną późniejszego sporządzenia bilansu nie były braki w księgowaniu bieżących wpisów, ani brak zamknięcia poszczególnych rachunków, to przepisy ustawy o państwowym podatku przemysłowym, a zwłaszcza art. 89 nie stoją na przeszkodzie ponownemu zbadaniu ksiąg i uznaniu ich za prawidłowe.

Wyrok NTA dotyczy sprawy, dla której jest obowiązujący przepis art. 9 kodeksu handlowego francuskie-

---

*) Obecnie obowiązujący Kodeks Handlowy 1934 r. takiego wymogu nie zna.

go. Kodeks ten obowiązywał do dnia 1 lipca 1934 r. na obszarze b. Królestwa Polskiego. Z tym dniem wszedł w życie Kodeks Handlowy 1934 r., którego art. 57 § 1 głosi: „Kupiec obowiązany jest przy rozpoczęciu przedsiębiorstwa, tudzież na koniec każdego roku obrotowego sporządzić inwentarz i bilans". Ten ostatni przepis nie czyni przytoczonego wyroku NTA nieaktualnym. Przeciwnie, treść tego przepisu wyraźnie pokrywa się ze stanowiskiem NTA, że inwentarz i bilans należy sporządzić na ostatni dzień roku operacyjnego, ale techniczne wykonanie spisu inwentarza nie jest przywiązane do jakiegoś ściśle ustalonego terminu, chyba że przepis specjalny stanowi odmiennie (por. art. 246 § 1 i 420 § 1 K. H. z 1934 r.).

Powołany wyrok NTA został podany okólnikiem Ministerstwa Skarbu z dn. 7 stycznia 1936 r. L. D. V. 41195/4/35 (Dziennik Urzędowy Ministerstwa Skarbu, 1936, Nr. 2, poz. 61) wszystkim organom podwładnym „do wiadomości i stosowania".

W wypadku powołania się kupca jednostkowego na księgi handlowe władza wymiarowa winna wyznaczyć stosowny termin do wykończenia bilansu zamknięcia, jeśli do dnia badania ksiąg zamknięcie bilansu nie nastąpiło. NTA, 4 listopad 1936, L. rej. 3727/34 (OPA, 1936, poz. 1646).

Z uzasadnienia: Skarga twierdzi, że bilans zamknięcia winien być przygotowany na datę złożenia zeznania do podatku dochodowego, a to zgodnie ze zwyczajami handlowymi. Tego twierdzenia Trybunał nie uznał za trafne, gdyż zwyczaj handlowy tworzyć się może na tle ogólnych potrzeb życia gospodarczego, a nie na tle przepisów, dotyczących jednego podatku. — W protokule z 6 marca 1931 powiedziano jednak, że „bilans zamknięcia obecnie się sporządza". Stwierdzenie to uzasadnia więc nie tyle wniosek o braku bilansu zamknięcia, ile raczej wniosek, że bilansu tego do dnia 6 marca 1931 nie ukończono. Słusznie zarzuca skarga że nie ma przepisu, w jakim terminie bilans zamknięcia ma być sporządzony. Godzi się z tym i władza pozwana w odpowiedzi na skargę, lecz wypowiada pogląd, że księgi powinny być prawidłowo zamknięte już w dniu ich zaofiarowania, skoro zostały zaofiarowane jako dowód na okoliczności w nich zawarte. Twierdzenie to władzy pozwanej nie może się atoli ostać już z tego powodu, że ustawa o podatku przemysłowym takiego terminu nie przewiduje, a władza nie twierdzi, iż w przypadku, gdy okres gospodarczy płatnika nie schodzi się z okresem podatkowym w podatku przemysłowym (rok kalendarzowy), płatnik winien również zamknąć księgi bieżącego okresu gospodarczego. Zresztą motyw władzy świadczy w pewnej mierze przeciw niej samej. W dziedzinie bowiem podatku od obrotu płatnik ofiaruje księgi, jako dowód na wysokość obrotu, który da się ustalić w zasadzie bez sporządzenia bilansu zamknięcia. Zresztą władza nawet nie żądała ujawnienia względnie podania przez podatnika ważnej przyczyny niesporządzenia bilansu w dniu 31 grudnia 1930 do dnia 6 marca 1931. Jeśli jednak władza ma wątpliwości z uwagi na brak tego bilansu, czy poszczególne pozycje, składające się na obrót, nie ulegną zmianie wskutek możliwych omyłek, dających się wykryć dopiero przez zamknięcie ksiąg, to powinna wyznaczyć płatnikowi odpowiedni termin i dopiero potem przystąpić do oceny ksiąg. Trybunał uznał, że ze szkodą dla skarżącej firmy naruszono formy postępowania administracyjnego i uchylił zaskarżone orzeczenie.

29.

TERMIN SPORZĄDZENIA BILANSU SPÓŁEK Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ, SPÓŁEK AKCYJNYCH I SPÓŁDZIELNI.

W odniesieniu do spółek z ograniczoną odpowiedzialnością — art. 246 § 1 K. H. (ob. wyżej poz. 27).

W odniesieniu do spółek akcyjnych — art. 420 § 1 K. H. (ob. wyżej poz. 27).

W odniesieniu do spółdzielni — art. 53 ust. 1 ustawy o spółdzielniach: „Zarząd winien sporządzić zamknięcie rachunkowe w takim czasie, aby mogło ono być przedmiotem uchwały walnego zgromadzenia, o którym mowa w art. 47 ust. 2".

Z powyższych przepisów wynika, że w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością i w spółce akcyjnej bilans musi być sporządzony w ciągu dwóch miesięcy po upływie roku obrotowego. Statut spółki akcyjnej może zawierać przepis przedłużający termin dwumiesięczny do terminu trzymiesięcznego. Umowa spółki z ogr. odp. takiego przepisu zawierać nie może. Powołany przepis ustawy o spółdzielniach stanowi, że bilans powinien być sporządzony w takim czasie, aby mógł on być przedmiotem obrad walnego zgromadzenia, które winno być zwołane przynajmniej raz do roku w terminie przez statut oznaczonym, najpóźniej jednak w sześć miesięcy po upływie roku obrotowego (ust. 2 art. 47 ustawy o spółdzielniach).

W odniesieniu do banków istnieją przepisy szczególne zawarte w art. 66 rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z dnia 17 marca 1928 r. o prawie bankowym (DURP. 1928, poz. 321. zmienione przepisem art. VIII Przepisów Wprowadzających Kodeks Handlowy):

Dyrekcja banku jest obowiązana na 31 marca, 30 czerwca, 30 września i 31 grudnia każdego roku sporządzać bilans surowy przedsiębiorstwa, według wzoru ustalonego przez Ministra Skarbu... Bilans roczny winien być sporządzony w ciągu trzech miesięcy po upływie roku operacyjnego.

30.

PODPISANIE BILANSU.

Art. 57 § 2 K. H.: „Inwentarz i bilans podpisze kupiec; przy spółkach jawnych i komandytowych podpiszą wszyscy spólnicy, upoważnieni do prowadzenia spółki".

Kupiec powinien podpisać osobiście inwentarz i bilans, podpis prokurenta n i e jest więc wystarczającym; podpis należy umieścić imieniem i nazwiskiem, a nie firmą. Prof. Allerhand (Kodeks Handlowy, Komentarz, str. 114).

Bilans spółki jawnej lub komandytowej podpisują nie spólnicy, powołani do reprezentowania spółki, lecz „spólnicy upoważnieni do prowadzenia spraw spółki". Chodzi o to, że według dzisiejszego stanu prawnego, spólnik może być, w myśl umowy spółki upoważniony do reprezentowania spółki (podpisywania spółki), a nie być upoważnionym do prowadzenia spraw spółki (por. art. 83 i 94 K. H.).

W odniesieniu do spółek z ograniczoną odpowiedzialnością — art. 246 § 2 K. H.: bilans z rachunkiem strat i zysków powinien być podpisany „przez wszystkich członków zarządu. Odmowa podpisu powinna być umotywowana".

W odniesieniu do spółek akcyjnych — art. 420 § 2 K. H. — identycznie jak art. 246 § 2 K. H.

W odniesieniu do spółdzielni — art. 53 ust. 2 ustawy o spółdzielniach: bi-

lans winien być podpisany przez zarząd i radę nadzorczą; odmowa podpisu winna być uzasadniona i załączona do zamknięcia rachunkowego.

Jakie są skutki odmowy podpisu i uzasadnienia odmowy? Brak podpisu nie dyskwalifikuje bilansu. Tego, kto bezpodstawnie odmawia podpisu, albo nie podaje motywów odmowy, sąd rejestrowy ukarze grzywną jak za niezłożenie dokumentów (art. 306 § 1 K. H.).

31.

SPRAWOZDANIE.

Z obowiązkiem sporządzenia bilansu łączy się dla osób prawnych obowiązek ułożenia sprawozdania. Obowiązek sporządzenia piśmiennego sprawozdania z działalności w okresie roku obrotowego nakładają wyżej przytoczone przepisy: art. 246 § 1 — w odniesieniu do spółki z o. o. oraz art. 420 § 1 K. H. — w odniesieniu do spółek akcyjnych. O tymże obowiązku stanowi art. 55 ustawy o spółdzielniach. Sprawozdanie winno być sporządzone do tego samego terminu, do którego winien być sporządzony bilans. Sprawozdanie winno być podpisane w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością i w spółce akcyjnej przez osoby obowiązane do podpisania bilansu z rachunkiem strat i zysków. W spółdzielniach sprawozdanie może być podpisane tylko przez zarząd.

Sprawozdanie powinno być dokładne, a więc tak sporządzone, aby zarówno dla wspólników jak i dla sądu rejestrowego oraz Ministerstwa Przemysłu i Handlu stanowiło wyjaśnienie, czy poszczególne pozycje bilansu są usprawiedliwione; nie wystarcza więc ogólnikowe wymienienie wyników rachunkowych; sprawozdanie powinno w szczególności wyjaśnić pozycje, które okazują się jako zysk z zawartych umów, całkowicie jeszcze nie wykonanych, w ten bowiem sposób możliwą staje się ocena, czy są one korzystne dla spółki, a jeżeli okazuje się strata, należy podać okoliczności, które ją spowodowały. Prof. Allerhand (Kodeks Handlowy, Komentarz, str. 390).

Sprawozdanie winno stanowić komentarz do bilansu i rachunku strat i zysków. Sprawozdanie nie powinno przedstawiać tylko stan majątkowy spółki, który w ogólnych zarysach jest widoczny z bilansu i rachunku strat i zysków, lecz powinno przedstawiać inne okoliczności, dotyczące spółki, a to w celu przedstawienia pełnego obrazu stanu materialnego. W szczególności sprawozdanie winno wskazywać na nadzwyczajne, przekraczające normalne ramy zdarzania w życiu spółki, ale w każdym bądź razie nie zachodzi potrzeba wyliczenia wszystkiego, co zaszło w spółce w ubiegłym roku. Wyrok Reichsgericht'u (t. 38, poz. 195, cytowane w Prawie o spółkach akcyjnych pod redakcją H. W. Kona).

Rozporządzenie Ministrów Przemysłu i Handlu oraz Skarbu z dnia 20 kwietnia 1934 r. w sprawie wykonania Rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z dnia 27 październiika 1933 r. o zasadach sporządzania bilansów, zamknięć rachunkowych i sprawozdań osób prawnych, obowiązanych do prowadzenia ksiąg handlowych (DURP, 1934, poz. 337) — zawiera szczegółowe przepisy co do tego, jaka winna być treść sprawozdania (§ 1):

W sprawozdaniu o działalności osoby prawnej zarząd powinien omówić stan majątkowy i sytuację przedsiębiorstwa, wyjaśnić poważniejsze zmiany, które zaszły w porównaniu ze stanem przedstawionym w poprzednim sprawozdaniu i bilansie, wartość i ro-

dzaj dokonanych inwestycyj oraz podać następujące dane:

a) przynależność przedsiębiorstwa do związków gospodarczych, mających na celu drogą wzajemnych zobowiązań kontrolę lub regulowanie produkcji, zbytu, cen i warunków wymiany dóbr;

b) koszty administracji ogólnej, fabrykacji oraz finansowe, ujawniając: wynagrodzenie i koszty zarządu (dyrekcji), rady nadzorczej i komisji rewizyjnej, udział wymienionych władz przedsiębiorstwa w rocznych zyskach, wynagrodzenia personelu administracyjnego, personelu technicznego, zarobki pracowników fizycznych, świadczenia socjalne obciążające przedsiębiorcę, koszty surowców oraz innych materiałów, dyskonto weksli, odsetki od akceptów, odsetki i koszty od innych pożyczek osobno krajowych i osobno zagranicznych, oraz wysokość ich oprocentowania, koszty przynależności do związków i organizacyj oraz różne wydatki (remont maszyn i aparatów, ubezpieczenie od ognia, magazynowanie, opakowanie, ekspedycja i t. d.).

Z PRAKTYKI WŁADZ SKARBOWYCH

KSIĘGOWANIE FAKTUR.

Izba Przemysłowo - Handlowa w Warszawie wystąpiła do Ministerstwa Skarbu z prośbą o wydanie podległym urzędom wyjaśnienia do orzeczenia Najwyższego Trybunału Administracyjnego w sprawie księgowania faktur. N. T. A orzekł, iż księgowanie zakupów towaru nie z chwilą otrzymania faktur, lecz w miarę dokonywania wypłat za nabyty towar, uzasadnia uznanie ksiąg handlowych za wadliwe i całkowite pominięcie ich, jako środka dowodowego.

Wyrok ten został prawdopodobnie wydany na skutek nadużyć tych handlujących, którzy w złej wierze i dla pewnych machinacji podatkowych zwlekali z księgowaniem faktur za nabyte towary.

Z drugiej strony, zdaniem Izby, księgowanie faktur dosłownie z chwilą ich otrzymania jest w praktyce niemożliwe z tego powodu, że każde racjonalnie prowadzone przedsiębiorstwo księguje zakupywane towary po stwierdzeniu zgodności rachunku swego dostawcy ze stanem faktycznym, a to co do ilości, jakości i innych cech nabytego towaru.

Tymczasem w praktyce bardzo często się zdarza, że albo towar nadchodzi przed fakturą, albo faktura została dostarczona przed nadejściem towaru. Ten drugi wypadek zachodzi dość często, gdy dostawca mieszka w innym mieście niż odbiorca, z reguły zaś ma miejsce przy zakupach zagranicznych.

Poza tym należy zauważyć, że faktury zwłaszcza w większych przedsiębiorstwach przechodzą przez szereg działów, zanim zostaną sprawdzone i zaksięgowane. Z tego zatem względu księgowanie nawet faktur krajowych nie następuje z chwilą ich otrzymania, lecz co najmniej w kilka dni później. Natomiast faktury zagraniczne księgowane są przeważnie po paru tygodniach nie tylko z uwagi na czas transportu, ale zwłaszcza w dzisiejszych czasach ze względu na uciążliwe formalności celno-importowe i dewizowe.

Ponieważ zachodzić może obawa, że urzędy skarbowe będą zbyt dosłownie interpretowały powyższy wyrok N. T. A., uznając w najsolidniej prowadzonych firmach księgi za wadliwe w razie stwierdzonego księgowania z opóźnieniem faktur dostawców — Izba Przemysłowo-Handlowa w Warszawie zgłosiła wniosek, aby Ministerstwo Skarbu wydało okólnik wyjaśniający podległym władzom skarbowym, że omawiany wyrok N. T. A. należy stosować dosłownie li tylko w przypadku wyraźnego stwierdzenia złej woli płatnika, a mianowicie wtedy, gdy celowo i umyślnie opóźniał księgowanie faktur za dostarczone towary dla osiągnięcia w ten sposób pewnych nielegalnych korzyści.

OKÓLNIKI

PISMO MINISTERSTWA SKARBU W SPRAWIE ŚWIADECTW PRZEMYSŁOWYCH DLA ZAKŁADÓW SPRZEDAŻY WYROBÓW WŁASNEJ PRODUKCJI

W związku z memoriałami, złożonymi przez poszczególne Izby przemysłowo-handlowe, Ministerstwo Skarbu oznajmiło pismem L. dz. D. V. 45605/4/36 z dnia 24 XII. 1936 r., że ze względów zasadniczych nie zamierza zmieniać postanowień art. 14 ustawy o państwowym podatku przemysłowym, obowiązującego od dnia 1 stycznia 1937 r.

Jednocześnie Ministerstwo Skarbu wyjaśnia, że o kategorii świadectw przemysłowych, które należy nabywać na prowadzone przez przedsiębiorstwa przemysłowe zakłady sprzedaży wyrobów własnej produkcji, decydują wyłącznie przepisy części II lit. A rozdział I taryfy, załączonej do art. 23 cytowanej ustawy, czyli, że zakłady takie mogą być prowadzone na podstawie świadectw przemysłowych nie tylko I-ej, lecz również II-ej, a nawet III-ej kategorii handlowej. Należy przy tym podkreślić, że sam fakt prowadzenia dotychczas — na podstawie kart rejestracyjnych — zakładów sprzedaży wyrobów własnej produkcji — nie przesądza sam przez się obowiązku nabywania na te zakłady od 1 stycznia 1937 roku świadectw przemysłowych I-ej kategorii handlowej. Tak samo i fakt, że na rok 1937 zostaną na poszczególne zakłady sprzedaży wyrobów własnej produkcji wykupione świadectwa przemysłowe niższej kategorii niż I-ej nie uprawnia do kwesionowania zasadności prowadzenia tych zakładów do tej pory na podstawie kart rejestracyjnych.

Ministerstwu Skarbu wiadomem jest, że aczkolwiek § 56 rozporządzenia wykonawczego utożsamił zakłady hurtowej sprzedaży wyrobów własnej produkcji z zakładami handlu hurtowego w rozumieniu kategorii I-ej rozdział I-szy części II-ej lit. A taryfy, to jednakże niektóre Izby przemysłowo-handlowe w opiniach swych odmiennie interpretowały handel hurtowy i pojęcie „partii" w przedsiębiorstwach handlowych i w przedsiębiorstwach przemysłowych; dzięki takiemu stanowisku niejednokrotnie prowadzone przez przedsiębiorstwa przemysłowe zakłady sprzedaży wyrobów własnej produkcji nie nabywały świadectw przemysłowych, lecz karty rejestracyjne, chociaż prowadzony w nich handel nie odpowiadał pojęciu handlu hurtowego w rozumieniu kategorii I-ej rozdział I-szy części II-ej lit. A taryfy.

OKÓLNIK MINISTERSTWA SKARBU Z DNIA 16 GRUDNIA 193 R. L. D. III. 10417/4/36

w sprawie bonifikat w podatku przemysłowym w formie świadectw.

(Dz. Urz. Min. Skarbu Nr. 34 z 1936 r., poz. 1015)

Nawiązując do okólnika z dnia 25 czerwca r. b. L. D. V. 40074/4/36 w sprawie ulg w państwowym podatku przemysłowym w związku z akcją zwalczania bezrobocia (Dz. Urz. Min. Skarbu Nr. 18 poz. 565 z 1936 r.), Ministerstwo Skarbu przypomina. iż przy pobieraniu należności za świadectwa dla przedsiębiorstw przemysłowych, kasy urzędów skarbowych winny zaliczać na poczet ceny świadectwa — bonifikaty przyznane przez Ministerstwo Skarbu względnie urząd skarbowy w myśl wyżej powołanego okólnika.

Na świadectwach wydawanych przedsiębiorstwom względnie zakładom, którym została udzielona bonifikata na dotyczących deklaracjach, oraz w dzienniku przy pozycjach, dotyczących wpłat za takie świadectwa, kasy winny wypisywać sumy faktycznie podlegające uiszczeniu na rzecz Skarbu i związków samorządowych. a więc po

uwzględnieniu już bonifikaty, oraz zaznaczać ręcznie lub za pomocą stempla „Bonifikata ... % od ceny świadectwa przemysłowego, wymaganego na 1936 rok, t. j. zł . . . . gr . . . Postanowienienie urzędu skarbowego z dn. . . . . L. . . . ".

Poza tym tryb wydawania świadectw przemysłowych oraz tryb zarachowywania osiągniętych z tego tytułu kwot żadnym zmianom nie ulega.

Dyrektor Departamentu:
(—) **Nowak**

USTAWY, ROZPORZĄDZENIA I ZARZĄDZENIA

Dziennik Urzędowy Ministerstwa Skarbu Nr. 34 z dn. 30 grudnia 1936 r.

Okólniki: w sprawie kierowania interesentów do Ministerstwa Skarbu (poz. 1014); w sprawie bonifikat w podatku przemysłowym w formie świadectw (poz. 1015); w sprawie przedstawiania świadectw rozrachunkowych przy wywozie węgla i koksu (poz. 1017); w sprawie nazwy towarów w świadectwach pochodzenia (poz. 1026); w sprawie świadectw pochodzenia, przedstawionych w związku z pozwoleniami na prawo przywozu (poz. 1027); w sprawie protokułu dodatkowego do prowizorycznego układu handlowego z 18 lipca 1936 r. między Polską i Francją (poz. 1032); w sprawie stosowania okólnika z dnia 28 czerwca 1927 r. L. DPO. 2651/III o nabywaniu świadectw przemysłowych kat. 3-ej przez hurtowych odbiorców pism periodycznych (poz. 1033); w sprawie podatku od nieruchomości od ochotniczych straży pożarnych (poz. 1034); w sprawie zwolnienia od państwowego podatku przemysłowego od obrotu tranzakcyj eksportowych surowymi skórkami futrzanymi (poz. 1035); w sprawie opodatkowania wynagrodzenia głównego akcjonariusza za udzieloną przez niego gwarancję za zobowiązania spółki akcyjnej (poz. 1036); w sprawie ustalania okresu, stanowiącego podstawę do obliczania ulg dla nabywców pojazdów mechanicznych (poz. 1037).

KALENDARZ PODATKOWY

W drugiej połowie stycznia 1937 r. płatne są następujące podatki:

Do 20 stycznia 1937 r. podatek od energii elektrycznej, pobrany przez sprzedawcę energii elektrycznej w ciągu pierwszych 15 dni stycznia 1937 r.

Do 25 stycznia 1937 r. — zaliczka miesięczna w wysokości podatku od obrotu osiągniętego w miesiącu grudniu 1936 r. przez a) przedsiębiorstwa handlowe I i II kategorii świadectw, prowadzące prawidłowe księgi handlowe, b) przedsiębiorstwa przemysłowe I, II, III, IV i V kategorii świadectw, prowadzące prawidłowe księgi i c) spółki akcyjne, spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, spółdzielnie, a nadto inne przedsiębiorstwa, które są obowiązane do publicznego ogłaszania sprawozdań o swych operacjach lub do składania sprawozdań do zatwierdzenia.

Do 25 stycznia 1937 r. — zaliczka w wysokości podatku od obrotu za ubiegły kwartał (IV kwartał 1936 r.) przez wszystkich płatników, prowadzących prawidłowe księgi handlowe.

Nadto płatne są zaległości odroczone lub rozłożone na raty z terminami płatności w styczniu oraz podatki, na które płatnicy otrzymali nakazy płatnicze z terminem płatności w styczniu 1937 r.

PORADNIA

„P" w K. Stan faktyczny. Firma górnicza prowadzi za dwoma świadectwami przemysłowymi kopalnię i gazoliniarnię w N; wszystkie czynności handlowe (tranzakcje handlowe) są załatwiane na miejscu w przedsiębiorstwie przemysłowym; według rejestru firma ma siedzibę w K., gdzie nie dokonywa się żadnych czynności handlowych; ta sama firma posiada biuro w J., w mieszkaniu zarządcy; w tym biurze prowadzi się księgowość, ale nie dokonywa się żadnych czynności handlowych. Pytanie; czy potrzebne są świadectwa przemysłowe dla siedziby przedsiębiorstwa lub biura przedsiębiorstwa?— W myśl § 67 Rozporządzenia Wykonawczego do ustawy o podatku przemysłowym (DURP, 1936, poz. 649), **biura spółek handlowych, w których nie są dokonywane żadne operacje handlowe** i które służą dla prowadzonej przez firmę biurowości (księgowości i t. p.), nie podlegają obowiązkowi wykupienia świadectwa przemysłowego lub karty rejestracyjnej. Ten przepis ma zastosowanie tym bardziej do siedziby firmy, w której to siedzibie nie są dokonywane żadne operacje handlowe. Należy pamiętać o tym, że nawet sporadyczne dokonywanie tranzakcyj handlowych (zawierania umów sprzedaży i t. p) wymaga nabycia dla biura świadectwa przemysłowego na zasadach ogólnych.

J. G. Wilno. Jak już zaznaczaliśmy (ob. Orzecznictwo Buchalteryjno - Podatkowe Nr. 1, 1936, str. 8, teza 1 i Nr. 2, 1937, str. 6 — 7, teza 11 i 12), obowiązujący Kodeks Handlowy nie narzuca kupcowi tego lub innego systemu prowadzenia buchalterii, odsyłając do zasad prawidłowej rachunkowości. Nauka o księgowości nie wymaga **prowadzenia księgi towarowej** jako warunku prawidłowości ksiąg. Przytaczamy dwa wyroki NTA w interesującej Pana kwestii. 1) Brak księgi składowej w przedsiębiorstwie przemysłowym nie uzasadnia wprawdzie sam przez się uznania ksiąg handlowych tegoż przedsiębiorstwa za nieprawidłowe, jednak w przypadku, kiedy księga składowa jest prowadzona, jej treść, w szczególności w razie niezgodności z bilansem, nie jest obojętna dla oceny mocy dowodowej ksiąg (L. rej. 4507/32). Brak księgi składowej nie może uzasadnić uznania ksiąg handlowych za nieprawidłowe (L. rej. 4768/27). — Jeśli **przedsiębiorstwo, wykupujące świadectwo przemysłowe kategorii handlowej, oddaje swój surowiec do przerobu przedsiębiorstwu wytwórczemu** i otrzymuje od tego ostatniego gotowy wyrób, płaci przy sprzedaży tego wyrobu podatek od obrotu według stawki 1,9%. Stanowi o tym art. 7 ust. 2 ustawy o podatku przemysłowym: „Obroty przedsiębiorstw handlowych, uzyskane ze sprzedaży towarów po ich przerobieniu, opłacają podatek według stawki 1,9%".

Wydawca: Księgarnia Prawnicza, Warszawa, Senatorska 8
Redakcja: Warszawa, Zielna 12 m. 7, tel. 245-31
Administracja: Warszawa, Senatorska 8, tel. 516-50
Konto P. K. O. 22.308 — Przekaz rozrachunkowy Nr. 176

Prenumerata: kwartalna wraz z przesyłką 1 zł. 50 gr. Zagranicą zł. 2.—
Ceny ogłoszeń: 1 str. zł. 100, 1/2 str. zł. 55, 1/4 str. zł. 30, 1/6 str. zł. 25, 1/8 str. zł. 20

Redaktor odpowiedzialny: **Józef Filip Hoppenfeld** Druk. Wydawnicza, Warszawa, Kacza 15